

werd geacht, maar ontboezeming en relaas 'bevatten', vond hij, 'stellig een kern van waarheid.'¹

Ceylon was een *backwater* – ver van Delhi, Brits-Indië's hoofdstad (brieven uit Colombo naar Delhi en omgekeerd waren in de regel tien dagen onderweg), nog veel verder van Australië, Washington en Londen, en het bewustzijn om op dat weinig inspirerende eiland op een hete zolderverdieping en vrijwel zonder bemoeienis met de eigenlijke oorlogvoering louter administratieve taken te verrichten ten behoeve van kleine groepjes Nederlandse en Nederlands-Indische militairen, droeg er toe bij dat Helfrich, de Bevelhebber Strijdkrachten Oosten, zich fanatiek ging verzetten tegen alles wat hij als een aantasting van zijn positie zag; dat leidde tot een reeks van conflicten tussen hem en van Mook die nog uitvoerig aan de orde zullen komen.

Australië

Wij vermeldden al dat zich, toen vrijwel heel Indië door de Japanners was veroverd, in Australië twee compagnieën van het Knil bevonden; de ene had bewakingsdiensten verricht op de twee schepen waarmee in december '41 bijna tweeduizend Japanse burgers (ruim veertienhonderd mannen, ruim driehonderd vrouwen, ruim tweehonderd kinderen) uit Indië naar Australië waren overgebracht, de andere was midden februari '42 uit het uiterste westen van Nieuw-Guinea naar Australië geëvacueerd. Het waren geen volwaardige compagnieën – ook toen de in Australië woonachtige Nederlandse dienstplichtigen, niet velen (er woonden toenertijd in Australië slechts omstreeks zeshonderd volwassen Nederlanders²), gemobiliseerd waren en aan hen de uit Timor teruggetrokken guerrillastrijders waren toegevoegd, beschikte het Knil er slechts over omstreeks vierhonderd militairen voor de strijd te land.

Wat kwam verder aan strijdkrachten in Australië aan?

Van de Transportafdeling van de Militaire Luchtvaart van het Knil streken elf *Lockheeds* neer (er kwam ook een op 8 maart van Java ontsnapte *Glenn Martin*-bommenwerper aan) en daaraan voegen wij toe dat zich begin maart '42 in Australië achttien volledige bemanningen bevonden

¹ Bezemer, p. 302–03. ² Bij een registratie van vreemdelingen die in '40 plaatsvond, bleek dat er in Australië zeshonderdeen-en-zestig Nederlanders waren van zestien jaar of ouder.